

БЮЛЕТИН

Решения на ЕСПЧ

по дела срещу

България

Брой 1
януари – март 2014 г.

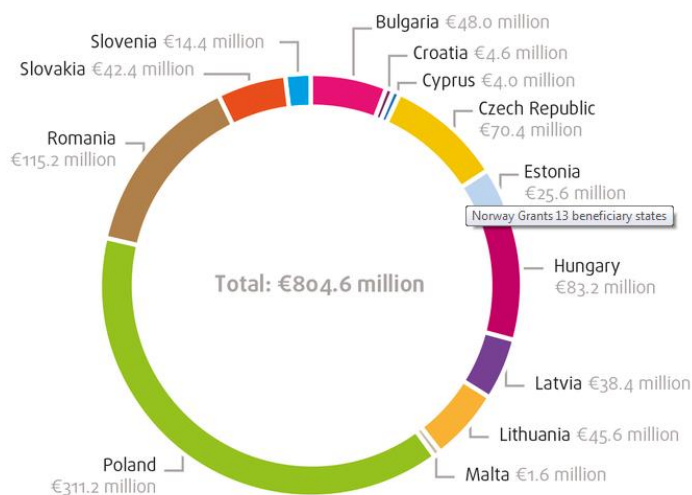
Бюлетинът е разработен в рамките на предефиниран проект № 3 „Укрепване на националните компенсаторни мерки за обезщетяване при твърдени нарушения на Конвенцията за правата на човека и основните свободи на Съвета на Европа и капацитета за изпълнение на решенията на Европейския съд за правата на човека”, с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014г. с безвъзмезден грант по Програмна област 31 Повишаване на капацитета и изграждане на сътрудничество в съдебната система.

Цялата отговорност за неговото съдържанието се носи от Дирекция „ППРБЕСПЧ” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

За донора

В периода 2009-2014 г. Норвежкия финансов механизъм подкрепя 61 програми в 13 европейски държави. Норвежкия финансов механизъм е достъпен за тринадесетте страни-членки, които се присъединиха към ЕС през 2004, 2007 и 2013 г.

За настоящия период по Норвежкия финансов механизъм са отделени осемстотин и четири милиона евро. Решаващият орган по схемата за безвъзмездна финансова помощ е Министерството на външните работи на Кралство Норвегия. Норвегия също така осигурява 95% от финансирането на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (EEA Grants).

Съставител:

Дирекция „Процесуално представителство на Република България пред Европейския съд по правата на човека”, Министерство на правосъдието

Контакти за кореспонденция:

Електронна поща: project3@justice.government.bg

Интернет страница: humanrights.bg (в проект)

Съдържание:

„Вълчев и други срещу България“	2
„Александрови и Александрова срещу България“	4
„Косеков срещу България“	6
„Георгиев срещу България“	7
„Хаджолов срещу България“	8
„Стамболска срещу България“	11
„Дуралийски срещу България“	14
„Микроинтелект ООД срещу България“	16
„Стоянов-Кобуладзе срещу България“	20
„Атев срещу България“	22
„М.Г. срещу България“	26
„Абду срещу България“	29
„Стоев и други срещу България“	31

Решение по допустимост от 21 януари 2014 г.

Жалбоподателите повдигат оплаквания по чл. 6, пар. 1 от Конвенцията поради неизпращането на касатора на представения от ответната страна отговор на касационната жалба. Оплакванията, че по този начин те са били поставени в неравностойно положение спрямо ответниците, както и че е нарушено правото им на достъп до съд, ЕСПЧ е обявил за явно необосновани.

Фактите и оплакванията Жалбоподателите са били страни по различни граждански производства пред българските съдилища. В периода 2010-2011 г. те подали касационни жалби. ВКС обаче не допуснал касационно обжалване поради това, че не са налице основанията по чл. 280, ал. 1 от ГПК от 2007 г.

Пред ЕСПЧ, жалбоподателите, позовавайки се на чл. 6 от Конвенцията, се оплакват, че не са им били изпратени отговорите на насрещните страни по касационните им жалби и не са имали възможност на свой ред да отговорят писмено или устно пред ВКС, като по този начин са били поставени в неравностойно положение спрямо ответниците по жалбите, в нарушение на принципите на състезателно производство и равнопоставеност на страните.

Правото По отношение на първия аспект от оплакването свързан с неизпращането на касатора на представения от ответната страна отговор на касационната жалба, ЕСПЧ е отбелязал, че Гражданският процесуален кодекс от 2007 г. предвижда нова роля на ВКС по граждански дела – основната му функция е да унифицира правоприлагането по принципните въпроси. Поради това, за разлика от уредбата по ГПК от 1952 г., в новия кодекс е предвидена селекция на обжалваните дела пред ВКС като е въведен факултативен достъп за обжалване. ВКС първо се произнася по допускане на касационното обжалване с оглед критериите на чл. 280, ал. 1 от ГПК.

В разглеждания случай всеки от жалбоподателите е имал възможност да изложи пред ВКС, съгласно релевантните разпоредби на ГПК, всичките си аргументи в подкрепа на допускане на касационно обжалване. Поради това и с оглед на специфичния характер на касационното производство, неизпращането на отговора на касационната жалба на касатора и липсата на допълнителна възможност за преразглеждане на позицията като реакция на

твърденията в отговора, не е поставило жалбоподателите (касатори) в значително неравностойно положение спрямо насрещните страни в производството, нито е повлияло на състезателният му характер. На второ място не може да бъде пренебрегнат и факта, че преди да достигнат до ВКС делата на жалбоподателите са били разгледани по същество от две съдебни инстанции в състезателно производство. Поради гореизложеното ЕСПЧ е счел оплакването за явно необосновано.

ЕСПЧ е разгледал и твърдението на жалбоподателите, че е нарушено правото им на достъп до съд.

В резултат на процедурата по допускане до касационно обжалване, в периода между 2010 и 2012 г. само 20% от подадените касационни жалби по граждански и търговски дела са били допуснати за разглеждане. По този начин ВКС е разтоварен от разглеждането по същество на значителен брой дела, за да може да се концентрира върху основната си задача – да постановява решения за изясняване и уеднаквяване практиката по прилагането на закона. Подобна правна регламентация по отношение на върховните съдилища съществува и в други държави, страни по Конвенцията. При тези обстоятелства Съдът е счел, че ограниченията за допускане до касационно обжалване, преследват легитимна цел. Държавата разполага със свобода на преценка по отношение на начина на въвеждане на тези ограничения. По отношение на твърдяната неяснота на разпоредбата, регламентираща приложното поле на касационното обжалване, Съдът посочва, че подобни разпоредби следва да поставят рамка, даваща достатъчно свобода на действие на върховните съдилища да преценят дали да допуснат или не касационно обжалване и по този начин да им позволят да се концентрират върху основната им задача. В тази връзка, релевантните разпоредби от ГПК са оспорени пред Конституционния съд и той е постановил, че неяснотата или противоречието им тепърва ще се изясняват, но сами по себе си те не са противоконституционни. В отговор на решението на Конституционния съд, ВКС е постановил тълкувателно решение с цел изясняване на приложението на тези разпоредби. В заключение, имайки предвид специфичната роля на ВКС, ЕСПЧ е счел, че разглежданата правна регламентация не може да се счита за противоречаща на чл. 6 от Конвенцията.

По делото на всеки от жалбоподателите, съответният състав на ВКС е приел напълно мотивирано, че касационните жалби не отговарят на изискванията на ГПК. При тези обстоятелства и като се има предвид, че преди да достигнат до ВКС делата на жалбоподателите са разгледани по същество от две инстанции, ограничението на правото на жалбоподателите на достъп до ВКС не е било непропорционално и не е нарушило същността на това право. С оглед на изложеното Съдът е обявил и това оплакване за явно необосновано.

Практика, на която се е позовавал Съдът:

Delcourt v. Belgium, 17 January 1970
Pakelli v. Germany, 25 April 1983
PhamHoang v. France, 25 September 1992
LoboMachado v. Portugal, 20 February 1996
Vermeulen v. Belgium, 20 February 1996
VanOrshoven v. Belgium, 25 June 1997
Meftah and Others v. France [GC], № 32911/96, 35237/97 и 34595/97
Monnell and Morris v. theUnitedKingdom , 2 March 1987
GorraizLizarraga and Others v. Spain, № 62543/00
DomboBeheer B.V. v. theNetherlands, 27 October 1993
Ruiz-Mateos v. Spain, 23 June 1993
Pretto and Others v. Italy, 8 December 1983
LevagesPrestations Services v. France, 23 October 1996
BruallaGómezdelaTorre v. Spain, 19 December 1997
Wells v. theUnitedKingdom (dec.) №37794/05, 16 January 2007
Borisenko and YerevanyanBazaltLtd v. Armenia (dec.), № 18297/08
Sierpiński v. Poland, №38016/07
De PonteNascimento v. theUnitedKingdom ((dec.), №55331/00, 31 January 2002
Фазлийски срещу България, №40908/05
Йорданова и Тошев срещу България, № 5126/05

4

 **„Александрови и Александрова
срещу България“**
жалби № 38659/07 и 48904/07

Решение по допустимост от 28 януари 2014 г.

Жалбоподателите се оплакват от нарушения на чл. 6 § 1 и чл.13 от Конвенцията поради прекомерната продължителност на воденото срещу тях наказателно производство. Съдът е обявил жалбата за недопустима, тъй като жалбоподателите са изгубили статуса си на „жертва“ по смисъла на чл. 34 от Конвенцията – налагането на наказания под най-ниския предел поради това, че прекомерната продължителност на производството е отчетена като изключително смекчаващо вината обстоятелство, представлява достатъчна компенсация.

**Фактите и
оплакванията**

На 30 септември 1993 г. срещу тримата жалбоподатели е образувано наказателно производство за убийство (квалифициран състав). В същия ден те са разпитани. Производството срещу тях е приключило на 17 април 2007 г. с окончателно решение на ВКС.

В присъдата от 11 април 2006 г. Окръжен съд-Варна признава подсъдимите за виновни и ги осъжда на четири, седем и пет години лишаване от свобода. Съгласно НК наказанието за такова престъпление е от 15 до 20 год. лишаване от свобода, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна. Окръжният съд изрично посочва, че по причини, за които подсъдимите нямат вина, между извършването на деянието и постановяването на присъдата са изминали 15 години, което представлява изключително смекчаващо вината обстоятелство и следва да бъде определено наказание под най-ниския предел. Апелативен съд-Варна потвърждава присъдата. Разглеждайки въпроса за справедливостта на наложените наказания, ВКС посочва, че съдът надлежно е определил наказания под най-ниския предел, както и че такова наказание би било абсолютно несъразмерно на тежестта на престъплението, ако действително не е било отчетено изключителното смекчаващо вината обстоятелство – изтеклият дълъг период от време между деянието и постановяване на осъждането.

Жалбоподателите, позовавайки се на чл. 6 и 13 от Конвенцията, се оплакват от продължителността на наказателното производство. Те също така се оплакват и от несправедливост на наказателния процес.

Правото

Съгласно практиката на ЕСПЧ, смекчаването на присъдата, основаващо се на прекомерната продължителност на производството може да лиши лицето от статуса му на жертва по смисъла на чл. 34 от Конвенцията, ако националните власти признаят по достатъчно ясен начин нарушението на изискването за разумен срок по чл. 6 § 1 и предоставят компенсация чрез изрично и измеримо намаляване на наказанието.

ЕСПЧ е счел, че присъдата на Окръжен съд-Варна представлява достатъчно ясно признаване на нарушаването на изискването за разумен срок на производството. Съдът е счел, че заключението на националните съдилища относно ефекта на прекомерната продължителност на производството е било главното основание за намаляване на наказанията и е имало решаващо и измеримо въздействие върху тях. Поради това налагането на наказания под най-ниския предел в случая представлява достатъчна компенсация за прекомерната продължителност на наказателното производство срещу жалбоподателите.

С оглед на гореизложеното, жалбоподателите вече не могат да се считат за жертви на нарушение по чл. 6 § 1 по смисъла на чл. 34 от

Конвенцията, поради което Съдът е обявил разгледаните оплаквания за явно необосновани.

С оглед тези заключения на Съда не възникват защитими твърдения за нарушения по чл. 6 от Конвенцията, поради което оплакванията по чл. 13 са несъвместими *ratione materiae* с разпоредбите на Конвенцията по смисъла на чл. 35 § 3 от същата.

Останалите оплаквания на жалбоподателите също са обявени за явно необосновани.

Практика, на която се е позовавал Съдът:

Kudła v. Poland [GC], № 30210/96

Димитров и Хамънов срещу България № 48059/06 и № 2708/09

 „Косеков срещу България“
жалба № 15650/06

Решение по допустимост от 28 януари 2014 г.

Жалбоподателят повдига оплакване по чл. 6 § 1 от Конвенцията поради твърдяна прекомерна продължителност на граждански производства, по които е бил страна. ЕСПЧ е отхвърлил жалбата поради неизчерпване на новосъздадените вътрешноправни средства за защита.

6

Фактите и оплакванията Позовавайки се на чл. 6 § 1 от Конвенцията жалбоподателят се оплаква от продължителността на граждански производство, по които е бил страна – трудов спор, който е продължил четири години и десет месеца на три инстанции, както и производство по предявен иск за неоснователно обогатяване с обща продължителност девет години и десет месеца на три инстанции.

Правото ЕСПЧ е припомнил заключенията си в решенията по делата „Балъкчиев и други срещу България“ (жалба № 65187/10) и „Вълчева и Абрашев срещу България“ (жалби № 6194/11 и 34887/11). В тях е постановил, че новосъздадените вътрешноправни средства за защита по чл. 60а и сл. от ЗСВ и чл. 2б от ЗОДОВ може да се считат за ефективни по отношение на оплаквания за неразумна продължителност на съдебните производства. Лицата, които са подали жалби пред ЕСПЧ преди влизането в сила на новосъздадените вътрешноправни средства за защита също могат да се възползват от тях, защото в тази хипотеза шестмесечният срок за подаване на заявление по ЗСВ или на иск по чл. 2б от ЗОДОВ започва да тече от уведомяването им от

регистратурата на Съда, че жалбите им са отхвърлени поради неизчерпване на вътрешноправните средства за защита.

С оглед на изложеното оплакването по чл. 6 § 1 относно продължителността на разглежданите производства е отхвърлено от Съда на основание чл. 35 § 1 и § 4 от Конвенцията поради неизчерпване на вътрешноправните средства за защита.

Останалите оплаквания, повдигнати от жалбоподателя са обявени за явно необосновани.

 „Георгиев срещу България“
жалба № 4434/07

Решение по допустимост от 4 февруари 2014 г.

Жалбоподателят повдига оплакване по чл. 6 § 1 от Конвенцията поради твърдяна прекомерна продължителност на воденото срещу него наказателно производство. ЕСПЧ е отхвърлил жалбата поради неизчерпване на новосъздадените вътрешноправни средства за защита.

Фактите и оплакванията Жалбоподателят, позовавайки се на чл. 6 § 1 от Конвенцията, се оплаква от продължителността на наказателното производство срещу него. То е продължило 11 години и 3 месеца като делото е разгледано на три инстанции.

Жалбоподателят повдига и оплакване по чл. 5, § 1, § 3 и § 4 от Конвенцията относно задържането му под стража.

На основание чл. 6 § 3 от Конвенцията той се оплаква и от това, че властите са отказали да му предоставят копия от документи, които са му трябвали във връзка с жалбата му пред Съда.

Правото ЕСПЧ е припомнил, че в скорошните си решения по делата „Балъкчиев и други срещу България“ (жалба № 65187/10) и „Вълчева и Абрашев срещу България“ (жалби № 6194/11 и 34887/11), той е заключил, че новосъздадените вътрешноправни средства за защита по чл. 60а и сл. от ЗСВ и чл. 26 от ЗОДОВ могат да се считат за ефективни средства за защита по отношение на твърдяна прекомерна продължителност на съдебните производства. Освен това, те са достъпни и за лицата, които преди влизането им в сила са подали жалби пред ЕСПЧ. Поради изложеното Съдът отхвърля разглежданото оплакване на основание чл. 35 § 1 и § 4 от Конвенцията поради неизчерпване на вътрешноправните средства за защита.

По отношение на останалите оплаквания на жалбоподателя, Съдът посочва, че като е взел предвид всички материали, с които разполага и доколкото оплакванията са в неговата юрисдикция, той не намира нарушение на правата и свободите, гарантирани от Конвенцията или Протоколите към нея. Поради това Съдът е обявил тази част от жалбата за явно необоснована.

 „Хаджолов срещу България“
жалба № 34098/06

Решение по допустимост от 28 януари 2014 г.

В жалбата се повдига оплакване по чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията поради неизпълнението на окончателно съдебно решение, с което на жалбоподателя е присъдено обезщетение за професионална болест. С мнозинство, Съдът е обявил жалбата за недопустима, приемайки че не са представени достатъчно доказателства, за да се установи, че властите са отговорни за събитията, от които се оплаква жалбоподателят.

Съдът посочва още, че Конвенцията не може да се тълкува като налагаща на държавата задължения относно икономическата ѝ политика при справянето с последиците от инфлацията или други икономически явления, или да се изисква от държавата да предвижда в законодателството си обезщетяване при такива ситуации.

Фактите и оплакванията Жалбоподателят е работил като миньор в Горубсо-Златоград до 1987 г. През 1988 г. предявява иск за обезщетение за професионална болест. С решение от 26 ноември 1988 г. съдът му присъдил обезщетение в размер на 3566 лева, както и месечни плащания за период от 26 години – от октомври 1988 до март 2014 г.

През 1989 г. жалбоподателят поискал образуване на изпълнително производство. В изпълнителното дело липсва информация за развитието на производството между май 1989 г. и февруари 2003 г. Липсват доказателства за това жалбоподателят да е искал предприемането на изпълнителни действия или да е изисквал информация за изпълнението на задължението.

На 17 февруари 2003 г. изпълнителното производство е било прекратено поради това, че жалбоподателят не е поискал извършването на изпълнителни действия в продължение на повече от две години.

На 19 октомври 2005 г. жалбоподателят и неговия адвокат направили справка за изпълнителното производство. Жалбоподателят твърди, че едва тогава е разбрал за прекратяването му, както и че според показаните му документи през 1989 г. мината е платила сума в размер на 5234 лв. Той твърди, че никога не е получавал тази сума.

Банката, чрез която е направен преводът, уведомила жалбоподателя, че всички документи относно превода вече са унищожени, тъй като е изтекъл десетгодишния срок за съхранението им.

През 2005 г. жалбоподателят подал и оплакване до прокуратурата. Съдебният изпълнител информирал разследващите органи, че както е видно от неговия регистър, на 13 април 1989 г. жалбоподателят е получил плащане от 5234 лв. По отношение на платежните нареждания от тази дата, той посочил, че са унищожени тъй като срокът за съхранението им по Закона за счетоводството е изтекъл. Прокурорът постановил отказ за образуване на наказателно производство.

Жалбоподателят твърди, че в нарушение на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията, е лишен от своите притежания тъй като съдебното решение от 26 ноември 1988 г. не е било изпълнено поради бездействието на съдебния изпълнител и частичното унищожаване на изпълнителното дело. По конкретно, жалбоподателят посочва, че не е могъл да установи факта, че не е получил сума в размер на 5234 лв. Жалбоподателят се оплаква и от това, че вследствие на инфлацията и обезценяването на националната валута, месечните плащания, които е следвало да получи също са се обезценили, а по българското законодателство няма възможност за компенсация поради последиците от инфлацията.

Правото Съдът посочва, че неизпълнението на окончателно съдебно решение, предоставящо на жалбоподателя изпълнимо право на вземане представлява намеса в правото му да се ползва мирно от своите притежания по смисъла на чл. 1 § 1 от Протокол № 1 към Конвенцията.

Съдът отбелязва, че изпълнителното производство е прекратено на 17 февруари 2003 г. Жалбоподателят е разбрал за това най-късно на 19 октомври 2005 г. Следователно, събитията, от които се оплаква жалбоподателя са приключили повече от шест месеца преди подаването на жалбата пред Съда.

ЕСПЧ посочва, че дори да се приеме, че е спазен шестмесечния срок за подаване на жалбата, не са представени достатъчно доказателства, за да се установи, че властите са отговорни за събитията, от които се оплаква жалбоподателя. В изпълнителното дело липсват данни за развитието на производството за период от

около 14 г. Няма информация, която да показва, че жалбоподателят е проявявал интерес във връзка със събирането на дълга за период от около 16 г., до 19 октомври 2005 г., когато е поискал справка. Твърдението на жалбоподателя относно бездействието на съдебния изпълнител не са подкрепени от документи или информация. Съдът отбелязва, че унищожаването на платежните нареждания след изтичането на законно установения срок за съхранението им не може да се счита за достатъчно, за да ангажира отговорността на държавата. Не може да се пренебрегне и факта, че е наличен документ, от който е видно, че посочената сума е платена на 13 април 1989 г.

Поради изложеното Съдът е счел разглежданото оплакване за явно необосновано по смисъла на чл. 35 § 3 (а) от Конвенцията.

По отношение на оплакването за обезценяването на присъденото обезщетение вследствие на инфлацията, Съдът посочва това, което вече е постановявал – чл. 1 от Протокол № 1 не може да се тълкува като налагащ на държавите позитивно задължение да поддържат стойността на вземания и други активи по време на инфлация. Конвенцията не може да се тълкува като налагаща на държавата задължения относно икономическата ѝ политика при справянето с последиците от инфлацията или други икономически явления, или да се изисква от държавата да предвижда в законодателството си обезщетяване при такива ситуации. Съдът припомня, че не е намерил индикации държавата да е допринесла за загубването на стойността на вземането на жалбоподателя. Затова ЕСПЧ е счел, че правото на жалбоподателя да се ползва мирно от своите притежания не е засегнато, отхвърляйки и тази част от жалбата като явно необоснована.

Практика, на която се е позовавал Съдът:

Burdov v. Russia, №59498/00, § 40

Тодоров срещу България № 65850/01

Масленкови срещу България №50954/99

О.Н. срещу България № 35221/97

Решение по допустимост от 18 февруари 2014 г.

Жалбоподателката твърди, че е налице нарушение на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията, защото ВАС е отменил влязло в сила съдебно решение, което е било в нейна полза. Съдът е посочил, че отмяната на влязлото в сила решение е поискана от трети лица, субекти на частното право, с цел да получат възможност да участват в състезателното съдебно производство относно техен имот – ситуация, за която властите не следва да носят отговорност. Оплакването по чл. 6 § 1, че ВАС е действал произволно, нарушавайки принципа на правна сигурност, Съдът също е обявил за явно необосновано, приемайки че поне по отношение на едното лице, поискало отмяна на влязлото в сила решение, изводът на ВАС, че искането е подадено в срок, е основателен и не е произволен.

Фактите и оплакванията На 04 март 1998 г. жалбоподателката и нейният брат подали искане за обезщетяване по реда на Закона за обезщетяване на собственици на одържавени имоти за имот (ЗСОИ), който е бил собственост на тяхната майка (триетажна къща и земя от 662 кв.м.). Областният управител отказал да удовлетвори искането в частта за одържавената земя. Отказът бил обжалван. С решение от 03 ноември 2000 г. Окръжният съд постановил, че жалбоподателката има право на обезщетяване за земята и къщата чрез съсобственост върху терен с обща площ от 12600 кв.м., към който била присъединена земята на нейната майка, и чрез компенсаторни записи. В производството пред Окръжния съд взело участие и дружество, което било собственик на част от посочения терен. Макар че теренът е притежаван от няколко лица, другите съсобственици не взели участие в процеса. Решението на Окръжния съд било потвърдено от ВАС.

Във втората фаза на производството Окръжният съд определил идеалните части и стойността на компенсаторните записи, чрез които жалбоподателката следвало да бъде обезщетена. Областният управител обжалвал това решение. Производството обаче било

спряно, тъй като други лица, които били съсобственици на посочения терен, поискали отмяна на влязлото в сила решение на Окръжния съд от 03 ноември 2000 г. поради това, че са били лишени от възможността да участват в делото.

На 17 март 2003 г. дружеството и още двама съсобственици изпратили и писмо до Главния прокурор с молба да предложи отмяна на влязлото в сила решение и възобновяване на производството. Жалбоподателката обаче твърди, че това писмо е подадено една година по-рано. На 27 май 2003 г. Главният прокурор подал искане за отмяна на решението на Окръжния съд.

ВАС приел, че исканията за отмяна са подадени в предвидения тримесечен срок и с решение от 25 юли 2003 г. отменил решението. ВАС посочил, че след като двете лица са съсобственици на имота имат интерес от изхода на разглежданото производство, защото то пряко засяга техните права и задължения.

След новото разглеждане на делото Окръжният съд пак отменил решението на Областния управител и постановил, че жалбоподателката има право на обезщетение чрез съсобственост на посочения имот, както и чрез компенсаторни записи. Решението било потвърдено от ВАС.

Правото По отношение на първия аспект на оплакването по чл. 1 от Протокол № 1, свързан с твърдяното лишаване на жалбоподателката от положителния ефект на съдебното решение в нейна полза от 03 ноември 2000 г., ЕСПЧ е отбелязал, че след новото разглеждане на делото, съдебното решение отново е било в нейна полза. Жалбоподателката не е твърдяла, че второто решение е по-неблагоприятно за нея.

Съдът е отбелязал, че отмяната на влязлото в сила решение е поискано от трети лица, субекти на частното право, с цел да получат възможност да участват в състезателното съдебно производство относно техен имот. Властите не следва да носят отговорност за тази ситуация и тя ясно се отличава от случая, разгледан в делото „Brumărescu v. Romania“ (жалба № 28342/95), където възобновяването на реституционното производство е поискано от властите с цел изменяне на окончателно решение, което е било в полза на жалбоподателя.

Поради изложеното, Съдът е обявил това оплакване за явно необосновано.

Жалбоподателката, позовавайки се на чл. 6 § 1 от Конвенцията, твърди още, че ВАС е действал произволно, тъй като не е установил, че исканията за отмяна на влязлото в сила решение не са подадени в предвидения тримесечен срок.

ЕСПЧ е посочил, че на първо място трябва да прецени дали решението на ВАС от 25 юли 2003 г. да отмени влязлото в сила решение на Окръжния съд е целяло поправянето на „съществен порок“. Основанието, посочено от ВАС е защитата на правата на трети лица, които не са участвали в съдебното производство. Това е

основание за отмяна, изрично посочено в релевантната нормативна уредба, чиито разпоредби Съдът не е счел нито за неразумни, нито за неясни. Съдът не е счел за неразумни и сроковете за подаването на искане за отмяна, които в релевантния период са регламентирани в ГПК, нито пък е счел за неразумен и произволен подхода на ВАС. ЕСПЧ е отбелязал, че няма причина да поставя под съмнение извода на ВАС, че производството пряко засяга правата и задълженията на тези лица, защото съгласно приложимите вътрешноправни разпоредби е било напълно възможно техните дялове да бъдат намалени с цел обезщетяване на жалбоподателката (както всъщност се е случило). На последно място, Съдът е отбелязал, че не се твърди посочените лица да са виновни за това, че не са участвали при първото разглеждане на делото. Поради това Съдът е заключил, че отмяната на влязлото в сила решение е целяло поправянето на „съществен порок“.

На следващо място ЕСПЧ е преценил дали начинът, по който ВАС е разгледал исканията за отмяна на влязлото в сила решение е в нарушение на изискванията на чл. 6 § 1 от Конвенцията. В тази връзка Съдът е посочил, че основният спор е дали ВАС правилно е приел, че исканията за отмяна са подадени в срок. Съдът е отбелязал, че той не следва да преразглежда фактите по делото, а да прецени дали изводите на ВАС не са явно необосновани или пък произволни. Съдът е посочил, че макар по отношение на едно от лицата да се поражда съмнение, то по отношение на другото лице няма индикации то да е узнало за съдебното решение на по-ранна дата от твърдяната. Поради това ЕСПЧ е приел, че поне по отношение на едното лице, изводът на ВАС, че искането е подадено в срок, е основателен и не е произволен. В допълнение Съдът е посочил, че не счита производството пред ВАС да е било несправедливо по някакъв друг начин.

На последно място Съдът е отбелязал, че целта на отмяната на решението от 03 ноември 2000 г. не е била да се определи окончателно обхвата на правото на жалбоподателката на обезщетяване, а да се осигури ново разглеждане на делото.

ЕСПЧ е обявил и това оплакване за явно необосновано.

Оплакването по чл. 6 § 1 относно продължителността на разглежданото производство е отхвърлено от Съда на основание чл. 35 § 1 и § 4 от Конвенцията поради неизчерпване на вътрешноправните средства за защита.

С оглед на заключението по чл. 6 § 1 Съдът е обявил за явно необосновано и оплакването по чл. 13 от Конвенцията.

Практика, на която се е позовавал Съдът:

Brumărescu v. Romania [GC], № 28342/95

Zanghì v. Italy, 19 February 1991

Lonza v. Croatia, № 14062/07

Kosińska v. Poland, № 42797/06

Lenskaya v. Russia, № 28730/03

Protsenko v. Russia, № 13151/04

Giuran v. Romania, № 24360/04

 „Дуралийски срещу България“
жалба № 45519/06

Решение от 04 март 2014 г.

Нарушение на чл. 6 § 1 от Конвенцията.

Делото се отнася до гражданско производство за изплащане на застрахователна сума. Жалбоподателите твърдят, че е нарушено правото им на справедлив съдебен процес, защото не са имали възможност да докажат, че застрахователният договор е представен пред първоинстанционния съд, тъй като този аргумент е посочен от въззивния съд едва в съдебното решение. ЕСПЧ е заключил, че неприлагането на състезателното начало при разглеждането на въпрос от съществено значение за изхода на спора и това, че в окончателното решение не е взето предвид решаващо доказателство, е нарушило правото на жалбоподателите на справедлив процес.

14

**Фактите и
оплакванията**

Жалбоподателите са двама братя. Техният баща през 2003 г. ги е определил за трети ползвачи се лица по сключените от него застраховки „Живот“ и „Злополука“. През 2004 г. той получил алергична реакция след ужилване от оса и починал. Застрахователят уведомил жалбоподателите, че този риск не е покрит от сключения договор за застраховка „Злополука“, поради което отказал да им заплати застрахователната сума. Жалбоподателите подали иск срещу застрахователя. В съдебно заседание, проведено на 12 април 2005 г., по тяхно искане, съдът задължил застрахователя да предостави всичката документация по договора за застраховка. В съдебно заседание на 10 май 2005 г. застрахователят изпълнил това разпореждане. С решение от 26 юли 2005 г. районният съд уважил предявения иск. Въззивният съд обаче, с окончателно решение от май 2006 г. (цената на иска е била 5000 лв.), отхвърлил иска. Съдът посочил, че страните не са представили копие от застрахователния договор и без него е невъзможно правилно да бъдат установени обстоятелствата по делото.

Позовавайки се на чл. 6 § 1 от Конвенцията (право на справедлив съдебен процес), жалбоподателите се оплакват, че не са

имали възможност да докажат дали застрахователният договор е представен пред съда, тъй като този аргумент е посочен едва в съдебното решение. Те твърдят още, че въззивният съд не е бил безпристрастен, както и че не е мотивирал заключенията си.

Правото ЕСПЧ е подчертал, че концепцията за справедлив съдебен процес включва правото на състезателно производство, в което страните не само да имат възможността да представят доказателства в подкрепа на предявения иск, но също и да се запознават и да обсъждат всички доказателства и становища, които могат да повлияят на решението на съда. Този принцип е валиден за становищата, представени от страните в процеса, точно толкова колкото и по отношение на становищата на представители на държавната администрация, или от съда, чието решение се обжалва.

Съдът е посочил, че страните по едно дело могат с основание да очакват, че ще им бъде указано дали е нужен техният коментар относно определен документ или становище, както в случая.

Разглеждайки обстоятелствата по конкретната жалба, Съдът е отбелязал, че между страните не е било спорно съществува ли договор за застраховка, както и това, че по време на производството договора за застраховка е бил у застрахователя. Въпреки, че договорът за застраховка е приет като доказателство от първоинстанционния съд, въззивният съд в окончателното си решение е постановил, че не е представено копие от него, пренебрегвайки съществуващо доказателство.

ЕСПЧ е счел, че даването на възможност на жалбоподателите да вземат отношение по всички доказателства, или липсата на такива, каквато е установена от въззивния съд, е било още по-необходимо в конкретния случай, като се има предвид, че е довела до заключение от решаващо значение за изхода на спора.

С оглед на изложеното Съдът е заключил, че неприлагането на състезателното начало при разглеждането на въпрос от съществено значение за изхода на спора и това, че в окончателното решение не е взето предвид решаващо доказателство, е нарушило, гарантираното от чл. 6 § 1 от Конвенцията право на жалбоподателите на справедлив процес.

В останалата ѝ част Съдът е обявил жалбата за явно необоснована.

На жалбоподателите е присъдено обезщетение за неимуществени вреди в размер на 2300 евро общо, както и 800 евро за разходи и разноски.

Практика, на която се е позовавал Съдът:

Nideröst-Huber v. Switzerland, 18 February 1997

K.S. v. Finland, № 29346/95

Kress v. France [GC], № 39594/98

Krčmář and Others v. the Czech Republic, № 35376/97

Skondrianos v. Greece, № 63000/00, № 74291/01 и № 74292/01
Cliniquedes Acacias and Others v. France, № 65399/01, № 65406/01, № 65405/01 и № 65407/01
Krčmář and Others v. the Czech Republic, № 35376/97
Прикян и Ангелова срещу България, № 44624/98

 „Микроинтелект ООД срещу
България“
жалба № 34129/03

Решение от 04 март 2014 г.

**Нарушение на чл. 1 от Протокол № 1 от
Конвенцията**

Дружеството-жалбоподател твърди, че невъзможността да бъде конституирано като трето заинтересовано лице в производството по обжалване на наказателните постановления срещу двама еднолични търговци, с които то било в договорни отношения, и да бъдат разгледани твърденията му, че е собственик на отнетите в полза на държавата на основание чл. 17а, ал. 11 от Закона за акцизите от 1994 г. алкохолни напитки, нарушава чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията (защита на собствеността). Макар че разглежданата намеса в правата на жалбоподателя е преследвала легитимна цел, невъзможността дружеството да я оспори и липсата на каквито и да били гаранции срещу произвол, не са били необходими в едно демократично общество за постигане на преследваната цел. Поради това Съдът е приел, че е налице нарушение на чл. 1 от Протокол № 1.

Фактите и оплакванията Делото е свързано с административно-наказателни производства срещу двама от партньорите на Микроинтелект ООД – еднолични търговци, с които дружеството сключило договори за съвместно управление на бiliarден клуб и клуб за електронни игри. Съгласно задълженията по договорите, дружеството трябвало да доставя в клубовете алкохолни напитки. През 2002 г. след извършени проверки било установено, че едноличните търговци продават

алкохол без необходимите лицензи. На едноличните търговци били наложени административни наказания като алкохолните напитки били отнети в полза на държавата. Те обжалвали наказателните постановления, а дружеството подало молба да встъпи в производството като трето заинтересовано лице, тъй като отнетата стока е негова собственост. Съдилищата обаче приели, че Микроинтелект ООД не е пасивно легитимирано да встъпи в производствата и отказали да го конституират като страна. Впоследствие, през 2003 г. и 2004 г. наказателните постановления били потвърдени.

Позовавайки се на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията и на чл. 6 § 1 (право на достъп до съд), дружеството твърди, че властите необосновано са го лишили от неговите притежания, както и че не е имало възможност да участва в съдебното производство.

Правото Във връзка с направено от правителството възражение, че в случая не става въпрос за лишаване от собственост по смисъла на чл. 1, пар. 1 от Протокол № 1, а за осъществяване на контрол върху притежанията по смисъла на пар. 2 на същата разпоредба, Съдът е посочил, че целта на Закона за акцизите от 1994 г. е регламентиране на събирането на акциз. Законът също регламентира и административно-наказателната отговорност за продажба на акцизни стоки без необходимите лицензи или разрешение. Отнемането в полза на държавата на алкохолните напитки очевидно е било мярка за прилагането на тези разпоредби. Съдът е изразил мнение, че конфискацията може да бъде разглеждана и като съставен елемент на процедурата по контрол върху използването на акцизни стоки и като мярка за обезпечаване на плащането на данъци или глоби. Поради това ЕСПЧ е счел, че в случая е приложим пар. 2 на чл. 1 от Протокол № 1.

Съдът е посочил, че на следващо място трябва да прецени дали намесата в правото на жалбоподателя е била законна и в интерес на обществото, както и дали е постигнат справедлив баланс между изискванията на общия интерес и правата на дружеството.

Съдът последователно е постановявал, че термините „закон“ и „законен“ по смисъла на Конвенцията не просто препращат към националното законодателство, но са свързани също така и с качеството на закона.

Във връзка с твърденията на жалбоподателя за неправилно приложение на закона, Съдът е посочил, че той има ограничена компетентност – въпреки че може и следва да направи известна преценка в този аспект след като несъобразяване с националното законодателство би довело до нарушение на чл. 1 от Протокол № 1, обхватът на неговата преценка е обект на ограничения, присъщи на субсидиарния характер на Конвенцията. Съдът не може да поставя под въпрос начинът, по който националните съдилища са тълкували и приложили закона освен в случаи на очевидното му неспазване или произвол. В разглеждания случай, Съдът е заключил, че решенията на

съдилищата са в съответствие със законодателство – не е предвидена възможност за участие в административно-наказателно производство на трети лица, които предявяват права върху конфискуваните стоки. Съдът е приел, че намесата в правата на жалбоподателя е преследвала легитимна цел – да се предотврати продажбата на акцизни стоки без наличието на необходимия за това лиценз.

Във връзка с преценката дали е постигнат справедлив баланс между изискванията на общия интерес и правата на дружеството, Съдът е отбелязал, че държавите имат широка свобода на преценка, при приемането на закони с цел осигуряване на плащането на данъци. Вземането на решения в тази област е свързано с преценка на политически, икономически и социални въпроси, което Конвенцията по принцип оставя в компетентност на държавите.

Съдът е посочил също така, че е наясно с факта, че дружеството-жалбоподател е упражнявало търговска дейност, която сама по себе си съдържа елемент на риск. Според Съда дружеството е следвало да бъде наясно относно изискването за лиценз за продажбата на алкохол, но въпреки това се е договорило с едноличните търговци без да се увери, че те имат такъв лиценз. Съдът е отбелязал и възможността дружеството да потърси обезщетение от своите партньори за претърпените вреди.

Съдът е подчертал, че макар пар. 2 на чл. 1 от Протокол № 1 да не поставя изрично процесуални изисквания, разпоредбата следва да се тълкува в смисъл, че лицата трябва да имат възможност за оспорване пред компетентните власти на мерките, представляващи намеса в правото им на собственост.

В разглеждания случай, съгласно националното законодателство дружеството-жалбоподател не е имало възможност да участва в това производство като трето заинтересовано лице, което твърди, че е собственик на отнетите стоки. Дружеството не е било уведомено за отнемането на стоките и за издаването на наказателното постановление. В тази връзка Съдът е отхвърлил първия аспект на възражението за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита, а именно, че по отношение на производството срещу единия едноличен търговец то е пропуснало срока за обжалване на наказателното постановление.

Съдът е посочил и заключенията на националните съдилища, че твърденията на дружеството относно собствеността на алкохолните напитки не са релевантни. Съдът е счел, че липсата на съдебен контрол на оспорваната мярка е несъмнено в резултат на празнота в националното законодателство, което не предвижда такова преразглеждане и така поставя дружеството в ситуация, в която то не може да предприеме никакви предпазни мерки за защита срещу необоснована намеса в неговите права.

Съдът е отхвърлил и вторият и третият аспект от възражението за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита, тъй като изглежда, че дружеството не е имало никакви други средства за оспорване на разглежданите действия и връщане на иззетите стоки

или обезщетение за тях. Освен това, до 2006 г. юридическите лица не са имали право на предявяват искове по реда на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. Дори и да се предположи, че дружеството е можело да предяви такъв иск след 01 януари 2006 г. той едва ли би бил уважен, защото действията на властите са били напълно в съответствие със закона.

С оглед на гореизложеното и въпреки широката свобода на преценка, която имат държавите в тази област, Съдът е счел, че невъзможността за обжалване на разглежданата намеса в правата на жалбоподателя по чл. 1 от Протокол № 1 и липсата на каквито и да били гаранции срещу произвол, не са били необходими в едно демократично общество за постигане на преследваната легитимна цел. Поради това е налице нарушение на чл. 1 от Протокол № 1.

По отношение на оплакването на дружеството-жалбоподател, че не е имало възможност да вземе участие в съдебните производства по обжалване на наказателните постановления, Съдът е чел, че с оглед заключенията по чл. 1 от Протокол № 1 не е необходимо да разглежда дали е налице нарушение на чл. 6 § 1 от Конвенцията.

Съдът е отхвърлил претенциите на дружеството жалбоподател за присъждане на обезщетение за имуществени и неимуществени вреди. На жалбоподателя са присъдени 2000 евро за разходи и разноски.

Практика, на която се е позовавал Съдът:

GasusDosier- und Fördertechnik GmbH v. the Netherlands, 23 February 1995

AGOSI v. the United Kingdom, 24 October 1986

Bowler International Unit v. France, № 1946/06

James and Others v. the United Kingdom, 21 February 1986

Weber and Saravia v. Germany (dec.), № 54934/00

Saccoccia v. Austria, № 9917/01

J.A. Pye (Oxford) Ltd and J.A. Pye (Oxford) Land Ltd v. the United Kingdom [GC], № 44302/02

Sporrong and Lönnroth v. Sweden, 23 September 1982

Jokela v. Finland, № 28856/95

Denisova and Moiseyeva v. Russia, № 16903/03

Platakou v. Greece, № 38460/97

Air Canada v. the United Kingdom, 5 May 1995

Comingersoll S.A. v. Portugal [GC], № 35382/97

Фърст София Комодитис ЕООД и Параг срещу България, № 14397/04

Йорданова и др. срещу България, № 25446/06

Булвес АД срещу България, № 3991/03

Нешев срещу България, № 40897/98

Горанова-Караенева срещу България, № 12739/05

Злинсат ООД срещу България, № 57785/00

Шести май инженеринг ООД и други срещу България, № 17854/04

 „**Стойнов-Кобуладзе срещу
България**“
жалба № 25714/05

Решение от 25 март 2014 г.

Нарушение на чл. 6 § 1 от Конвенцията.

Макар производства, проведени в отсъствието на обвиняемия сами по себе си да не са несъвместими с чл. 6 от Конвенцията, несъмнено ще бъде налице отказ от правосъдие ако задочно осъденият няма възможност впоследствие да получи ново разглеждане на делото по същество, освен ако не е било установено, че лицето се е отказало от правото си да се яви и защитава. Съдът е приел, че в случая не е обоснован извода, че жалбоподателят се е отказал от участие в производството или се е опитал да избегне правосъдието, поради което е налице нарушение на чл. 6 § 1 от Конвенцията.

20

**Фактите и
оплакванията**

Делото е свързано с оплакването на жалбоподателя, че след като е заминал за Грузия през 1995 г., е бил осъден задочно в България за измама в особено големи размери, а след завръщането си в страната е задържан за изпълнение на наказанието като искането му за възобновяване на наказателното производство е било отхвърлено. Поради това жалбоподателят твърди, че е нарушено правото му на справедлив съдебен процес (чл. 6 § 1 от Конвенцията). Жалбоподателят твърди, че е нарушено и правото му по чл. 5 § 2 от Конвенцията да му бъдат съобщени основанията за неговото арестуване.

След заминаването му от България срещу жалбоподателя е образувано наказателно производство за измама в особено големи размери по повод създадена финансова пирамида. Тъй като жалбоподателят е бил в чужбина и адресът му е бил неизвестен, наказателното производство е водено в негово отсъствие и през октомври 1996 г. той е признат за виновен като му е наложено наказание лишаване от свобода за 10 г. През октомври 2004 г. жалбоподателят е арестуван на българската граница за изпълнение на присъдата. Той поискал възобновяване на производството, но ВКС е отхвърлил искането поради това, че делото е било унищожено през 2004 г. и тъй като е счел, че жалбоподателят се е укрил и се е отказал от правото си да участва в производството срещу него. През март 2011

г. жалбоподателят е освободен условно предсрочно след изтърпяването на 6 години и 5 месеца.

Правото Съдът е посочил, че производства, проведени в отсъствието на обвиняемия сами по себе си не са несъвместими с чл. 6 от Конвенцията. Несъмнено ще бъде налице отказ от правосъдие обаче ако задочно осъденият няма възможност впоследствие да получи ново разглеждане на делото по същество, както по отношение на правото, така и по отношение на фактите, когато не е установено, че лицето се е отказало от правото си да се яви и защитава.

Съдът е разгледал основанията за отказ за възобновяване на наказателното производство срещу жалбоподателя. Във връзка с първото – унищожаването на делото, Съдът е приел, както и по делото „Стоичков срещу България“, че това не е приемливо основание, отбелязвайки в допълнение, че делото е унищожено в нарушение на приложимото национално законодателство.

Съдът е подчертал, че нито буквата, нито духът на чл. 6 от Конвенцията възпира дадено лице да се откаже по собствената си свободна воля, изрично или мълчаливо, от правото си на гаранциите на справедлив процес. Въпреки това, за да бъде ефективен за целите на Конвенцията, отказът от участие в производството следва да е установен по недвусмислен начин и да е съпроводен от минимални гаранции, съразмерни с неговото значение.

В тази връзка Съдът е изследвал въпроса дали жалбоподателят е бил официално уведомен за образуването срещу него наказателно производство. Съдът вече е постановявал, че информирането на дадено лице, че срещу него е образувано наказателно производство е правен акт с такова голямо значение, че трябва да бъде извършен в съответствие с процесуални и материалноправни изисквания, които да гарантират ефективното упражняване на правата на обвиняемия. Неясното и неформално информиране не е достатъчно. В случая не е спорно, че жалбоподателят е напуснал държавата преди образуването на производството срещу него като не е получавал никакви официални уведомления. Освен това не е установено дали властите са действали с дължимото усърдие и са положили достатъчни и адекватни усилия да издирят жалбоподателя, за да го уведомят за наказателното производство срещу него.

При липсата на официално уведомяване, Съдът не е изключвал възможността други установени факти да сочат недвусмислено, че обвиняемият е наясно с образуването на наказателно производство срещу него, с характера на обвинението и че не възнамерява да участва в производството. Разглеждайки конкретния случай, Съдът обаче не е установил наличието на подобни обстоятелства. Само отсъствието на жалбоподателя от обичайното му местопребиваване и фактът, че не може да бъде открит, не означава задължително, че той е знаел за наказателното производство срещу него. Съдът също така не е убеден, че сключването на брак и взимането на фамилното име

на съпругата му или медийната популярност на тези дела, представляват факти, достатъчни за установяване на неговото знание за наказателното производство.

Поради гореизложеното Съдът е приел, че в случая не е обоснован извода, че жалбоподателят се е отказал от участие в производството или се е опитал да избегне правосъдието. ВКС обаче е отказал възобновяването на производството и не изглежда жалбоподателят да има друга възможност за решаване на повдигнатите му обвинения в негово присъствие. С оглед на всичко това, Съдът е постановил, че има нарушение на чл. 6 § 1 от Конвенцията.

Съдът е отхвърлил оплакването на жалбоподателя по чл. 5 § 2 от Конвенцията, тъй като то е било подадено извън шестмесечния срок.

На жалбоподателя е присъдено обезщетение за неимуществени вреди в размер на 5000 евро, както и 1000 евро за разходи и разноски.

Практика, на която се е позовавал Съдът:

Sejdovic v. Italy [GC], № 56581/00

Colozza v. Italy, 12 February 1985

Medenica v. Switzerland, № 20491/92

Somogyi v. Italy, № 67972/01

Fox, Campbell and Hartley v. the United Kingdom, 30 August 1990

Kane v. Cyprus (dec.), № 33655/06,

X. v. Germany, № 8098/77, 13 December 1978

Стоичков срещу България, № 9808/02

Стоянов срещу България, № 39206/07

Кунов срещу България, № 24379/02

„Атев срещу България“

жалба № 39689/05

**Жалбата е обявена за недопустима
с решение от 18 март 2014 г.**

Жалбоподателят, който е едноличен търговец, се оплаква от отказа на властите за приспадане на данъчен кредит. Съдът е преценил, както и по делото „Булвес АД срещу България“, че тези оплаквания следва да бъдат разгледани по чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията. Като е взел предвид широката свобода на преценка на държавата в областта на данъчните въпроси и възможността жалбоподателят да предяви иск на основание чл. 45 от ЗЗД срещу доставчика по облагаемата сделка и да получи

обезщетение, Съдът е установил, че в разглеждания случай е постигнат справедлив баланс между защитата на правата на жалбоподателя и обществения интерес.

Фактите и оплакванията Жалбоподателят е едноличен търговец, който през 1994 се е регистрирал по Закона за данъка върху добавената стойност (ЗДДС). През декември 1998 г. и декември 1999 г. жалбоподателят закупил машини от друг ЕТ. През юни 2003 г. Териториалната данъчна дирекция, извършила ревизия на жалбоподателя за периодите от 01 до 31 декември 1998 г. и от 1 до 31 декември 1999 г. На 18 юли 2003 г. бил издаден данъчен ревизионен акт като му е отказано приспадането на данъчен кредит в размер на 19,570.78 лева, които другият ЕТ като доставчик му е начислил през декември 1998 г. и декември 1999 г. Жалбоподателят следвало да заплати и лихва в размер на 12, 312.02 лв.

Жалбоподателят обжалвал данъчния ревизионен акт, но той бил изцяло потвърден от Регионалната данъчна дирекция. Данъчните власти посочили, че за да възникне право на приспадане на данъчен кредит, данъкът следва да е отразен в счетоводството на доставчика. Необходимо било да се извърши насрещна проверка на доставчика, за да се установи, че данъкът е отразен правилно като задължение към държавния бюджет. Властите обаче не могли да установят дали това е така, защото при извършването на проверката доставчикът посочил, че счетоводните му регистри от този период са изгубени. Поради това те отказали на жалбоподателя приспадането на данъчен кредит.

Жалбоподателят подал жалба срещу данъчния ревизионен акт и пред съда. Окръжен съд – Велико Търново отхвърлил жалбата, а неговото решение било потвърдено от ВАС.

Жалбоподателят, позовавайки се на чл. 3, 5 § 1, 6 § 1, 8 § 1, 13 и 14 от Конвенцията и чл. 1 от Протокол № 1 от Конвенцията, се оплаква от отказа на властите за приспадане на данъчен кредит заради това, че доставчикът по сделката не е успял да докаже, че е изпълнил собствените си задължения по ЗДДС. Съдът е счел, че тези оплаквания следва да бъдат разгледани изцяло по чл. 1 от Протокол № 1.

Правото Правителството е възразило, че жалбоподателят не е изчерпал вътрешноправните средства за защита тъй като не се е възползвал от възможността да предяви иск на основание чл. 45 от ЗЗД срещу доставчика на стоката. Съдът е посочил, че несъмнено производство срещу частно лице не може да се счита за средство за защита по отношение на действие на държавните органи, но може да бъде взето предвид, заедно с други относими фактори, при цялостната преценка дали е спазен необходимият баланс между обществения интерес и правата на жалбоподателя.

Съдът е приел, както и по делото „Булвес АД срещу България“, което се отнася до сходна ситуация, че чл. 1 от Протокол № 1 е приложим и отказът на властите да приспадат данъчен кредит е намеса в правото на собственост на жалбоподателя. Съдът е счел, че тази намеса е била законна и е преследвала легитимна цел в интерес на обществото – да се осигури плащането на данък върху добавената стойност.

Освен да е предвидена в закона и да преследва легитимна цел обаче, намесата в правото на едно лице мирно да се ползва от своите притежания трябва да запазва справедливия баланс между общия интерес и правата на лицето.

По делото „Булвес АД срещу България“ Съдът е счел, че намесата е непропорционална поради строгата интерпретация на приложимото законодателство от националните власти. Отказът за приспадане на ДДС е постановен формално и без да са изследвани конкретните факти – навременното и цялостно изпълнение от жалбоподателя на задълженията му по ЗДДС, невъзможността му да осигури изпълнение на задълженията за отчитане на ДДС от страна на доставчика и фактът, че не е налице измама на системата за облагане на ДДС, за която фирмата жалбоподател да знае или може да узнае.

В настоящия случай тези фактори отново не са отчетени от националните власти. Видно от съдебната практика обаче, в сходни ситуации по предявени иски срещу недобросъвестни доставчици националните съдилища са присъждали обезщетения за имуществени вреди в размер на платения данък заедно с дължимите лихви. В разглеждания случай е очевидно, че доставчикът е нарушил приложимото законодателство като не е съхранявал счетоводните си регистри в предвидения от закона срок, поради което предявен от жалбоподателя иск на основание чл. 45 от ЗЗД би имал разумни изгледи за успех.

Съдът е потвърдил, че финансовата стабилност може да изисква сложна система от правила с цел запазването ѝ и събирането на ДДС. В настоящия случай, Съдът е счел, че изискването, за да възникне право на приспадане на данъчен кредит, данъкът да бъде отразен в счетоводството на доставчика, въпреки строгостта си и отмяната му впоследствие, попада в рамките на свободата на преценка на държавата и е служило като гаранция за действителното плащане на данъка.

Освен това, Съдът е разграничил разглеждания случай от този по делото „Булвес АД срещу България“, където доставчикът макар и със закъснение е платил дължимият данък за доставките, поради което отказът да бъде приспадат данъчен кредит на Булвес АД не е оправдан от наличието на негативни последици за държавния бюджет.

По настоящото дело липсата на счетоводната документация на доставчика обективно е възпрепятствала проверката на тези обстоятелства. За разлика от делото „Булвес АД срещу България“ в настоящия случай действията на властите са преследвали обществения

интерес от поддържането на финансова стабилност и обезпечаване събирането на данъци. Съдът е счел, че макар намесата в правата на жалбоподателя да е предизвикана от неизпълнение от доставчика на задълженията му, свързани с поддържането на счетоводната документация и властите да са приложили същия формален подход, настоящата ситуация е балансирана от възможността жалбоподателят да предяви иск на основание чл. 45 от ЗЗД срещу доставчика и да получи обезщетение. Като е взел предвид и широката свобода на преценка на държавата в областта на данъчните въпроси, Съдът е заключил, че е постигнат справедлив баланс между защитата на правата на жалбоподателя и изискванията на обществения интерес. Поради това Съдът единодушно е обявил жалбата за явно необоснована.

Практика, на която се е позовавал Съдът:

PineValleyDevelopmentsLtd and Others v. Ireland, 29 November 1991

Sporrong and Lönnroth v. Sweden, 23 September 1982

GasusDosier- undFördertechnikGmbH v. theNetherlands, 23 February 1995,

AGOSI v. theUnitedKingdom, 24 October 1986,

Jokela v. Finland, № 28856/95

National &Provincial Building Society, LeedsPermanent Building Society and Yorkshire Building Society v. theUnitedKingdom, 23 October 1997,

M.A. and 34 Others v. Finland (dec.), № 27793/95

Злинсат ООД срещу България, № 57785/00

Назарев и други срещу България, № 26553/05

Булвес АД срещу България, № 3991/03

 „М.Г. срещу България“¹
жалба № 59297/12

**Решение от 25 март 2014 г.
Нарушение на член 3 от Конвенцията ако
решението за екстрадиция бъде
изпълнено**

Делото е свързано с искането за екстрадиция на жалбоподателя в Руската федерация, където е заподозрян в участие в терористична група. ЕСПЧ е приел, че той е изложен на сериозен и доказан риск от изтезание или други форми на нечовешко и унизително отношение в страната на произход, поради което изпълнението на решението за екстрадиция на жалбоподателя би довело до нарушение на член 3 от Конвенцията.

**Фактите и
оплакванията**

Жалбоподателят М.Г. е руски гражданин с чеченски произход. В момента се намира в Софийския затвор. Делото е свързано с молбата за неговата екстрадиция в Русия. Там той е обвинен в съучастие в престъпна група, приготвяне на терористичен акт, незаконно придобиване, продажба, пренасяне, складиране и транспортиране на оръжие, муниции, експлозиви, както и незаконно вкарване в обръщение на токсични вещества с цел продажба на територията на Руската федерация в периода 1999-2004 г.

Той и семейството му са получили статут на бежанци в Полша и Германия. През юли 2012 г. те са спрени на Българо – Румънската граница. Било постановено задържането на жалбоподателя до приключване на процедурата по екстрадиция. Главната прокуратура на Руската федерация изпратила официално искане за екстрадицията му до Министерството на правосъдието на Република България. Представителят на Върховният комисар на ООН за бежанците изпратил писмо до съда, в което посочил че М.Г. има статут на бежанец в Полша и Германия и решението да му бъде предоставен такъв се основава на опасността от преследване в страната на произход, както и че тази опасност все още съществува. На 23 август 2012 г. Русенският окръжен съд отказва екстрадицията на

¹ Ще влезе в сила при условията на чл. 43 и чл. 44 от Конвенцията

жалбоподателя. След подаден протест от Окръжната прокуратура Великотърновският апелативен съд допуска екстрадицията му.

На 14 септември 2012 г. ЕСПЧ на основание чл. 39 от Правилата на Съда налага привременна мярка жалбоподателят да не бъде екстрадиран в Русия до приключване на производството пред него. Позовавайки се на чл. 3 от Конвенцията (забрана на изтезанията и на нечовешкото или унизително отношение или наказание), жалбоподателят твърди, че ако бъде екстрадиран в Русия ще бъде подложен на сериозен риск от изтезание или друго нечовешко или унизително отношение.

Правото Съдът е разгледал на първо място общата ситуация в района на Северен Кавказ, след което и индивидуалното положение на жалбоподателя, за да установи дали към настоящия момент той е изложен на сериозен и доказан риск да бъде подложен на отношение, противоречащо на член 3 от Конвенцията.

Съдът е припомнил, че при няколко десетки дела срещу Руската федерация той е установил наличие на тежки нарушения на правата на човека в Северен Кавказ, извършвани в хода на антитерористични операции или в хода на наказателно преследване срещу лица, които са заподозрени в принадлежност към метежни групи. Съдът се е позовал на доклада на Комисаря за правата на човека към Съвета на Европа след посещението му през 2011 г., докладът на Комитета за предотвратяване на изтезанията и нечовешкото и унизително отношение или наказание на Съвета на Европа (КПИ) след посещението му през същата година, и заключителните бележки на Комитета против изтезанията към Обединените нации от 2012 г., които свидетелстват за силно влошеното положение на правата на човека в Северен Кавказ, включително в Ингушетия. Съдът взема бележка също и от двата последни годишни доклада на организацията Хюман Райтс Уоч.

За целите на разглежданото дело Съдът е преценил, че следва да държи сметка за предоставения на жалбоподателя статут на бежанец в Полша и Германия. Съдът е подчертал, че се касае за важна индикация, че по времето, когато този статут е бил разрешен на лицето (съответно през 2004 г. и 2005 г.), е имало достатъчно елементи, доказващи наличието на риск то да бъде преследвано в страната по произход.

Съдът е припомнил, че уверенията, дадени от властите на приемашката страна по местоназначение, че лицето няма да бъде подложено на нечовешко и унизително отношение, са само един от факторите, които следва да се вземат под внимание при преценката на личното положение на заплашеното от екстрадиция лице. Сами по себе си те не са достатъчни, за да гарантират защита срещу риска от малтретиране. Съдът е посочил, че тежестта, която следва да им отдаде зависи, във всеки отделен случай, от надделяващите обстоятелства в разглеждания момент. Въпреки че уверенията са

дадени Главната прокуратура на Руската федерация, която като страна по Конвенцията се е задължила да спазва основните права, гарантирани от нея, Съдът е сметнал, че при специфичните обстоятелства, тези уверения не са достатъчни, за да бъде отхвърлен рискът жалбоподателят да бъде малтретиран, посочвайки отново изводите в международните доклади, с които разполага. Съдът е отбелязал, че Великотърновският апелативен съд се е опрял изключително на дадените уверения от руските власти. В едно производство за екстрадиция преценката на риска въпросното лице да бъде подложено на малтретиране в страната на произход е въпрос, който заслужава особено внимание от страна на националните власти. Съдът обаче е приел, че в настоящия случай не му е отделено достатъчно внимание и жалбоподателят е бил лишен от гаранциите, изисквани от член 3 от Конвенцията.

С оглед на всичко изложено, Съдът е заключил, че жалбоподателят е изложен на сериозен и доказан риск от изтезание или други форми на нечовешко и унизително отношение в страната на произход, поради което изпълнението на решението за екстрадиция в Руската федерация би довело до нарушение на член 3 от Конвенцията.

Съдът е постановил, че указанията от него привременни мерки трябва да останат в сила докато настоящото решение стане окончателно или докато Съдът постанови друго решение в това отношение.

Констатацията за нарушение е счтена от Съда сама по себе си за справедливо обезщетение за неимуществените вреди, понесени от жалбоподателя. Съдът е присъдил 2377 евро за разходи и разноски.

Практика, на която се е позовавал Съдът:

Guerra et autres c. Italie, 19 février 1998
Soering c. Royaume-Uni, 7 juillet 1989
Salah Sheekh c. Pays-Bas, no 1948/04
Mamatkoulov et Askarov c. Turquie [GC], № 46827/99, № 46951/99
Saadi c. Italie [GC], № 37201/06
H.L.R. c. France, 29 avril 1997,
Hilal c. Royaume-Uni, №45276/99
Vilvarajah et autres c. Royaume-Uni, 30 octobre 1991
Savridin Dzhurayev c. Russie, №71386/10
Selmouni c. France ([GC], № 25803/94
Bazorkina c. Russie, № 69481/01, 27
Loulouïev et autres c. Russie, № 69480/01
Mutsolgova et autres c. Russie, № 2952/06,
Shokkarov et autres c. Russie, № 41009/04
Velkhiyev et autres c. Russie, no 34085/06
Abdolkhani et Karimnia c. Turquie, № 30471/08
Othman (Abu Qatada) c. Royaume-Uni, № 8139/09

„Абду срещу България“²

жалба № 26827/08

Решение от 11 март 2014 г.

Нарушение на чл. 3 от Конвенцията и на чл. 14 във връзка с чл. 3

Жалбоподателят твърди, че е жертва на нарушение на Конвенцията, тъй като властите не са провели ефективно разследване относно възможни расистки подбуди за нападението над него. Съдът е достигнал до извода, че властите не са изпълнили задължението си да вземат всички необходими мерки, за да установят дали осъщественото насилие е било по расистки подбуди, поради което е налице нарушение на чл. 3 в неговия процесуален аспект самостоятелно, както и във връзка с чл. 14 от Конвенцията

29

Фактите и оплакванията Жалбоподателят е судански гражданин, който живее в София. През май 2003 г. той и негов приятел участвали в сбиване с двама български младежи, описани по-късно от полицията като “скинхедс”. Един от тях, както се твърди, бутнал жалбоподателя на земята и го ритал, изричайки думите „мръсен негър”. Другият младеж извадил нож, след което жертвите успели да избягат. В медицинското свидетелство на жалбоподателя било записано, че описаните наранявания е възможно да са получени по начина, посочен от жалбоподателя. След приключването на предварителната проверката полицията изпратила материалите в прокуратурата с мнение да се прецени дали да се образува или не досъдебно производство за престъпление по чл. 162, ал. 2 от НК (употреба на насилие срещу друго поради неговата народност, раса, религия). Прокуратурата отказва, като приема, че нямало достатъчно доказателства за расистката мотивация на деянието, без да проведе разследване в тази насока.

Позовавайки се на чл. 3 (забрана на нечовешкото и унижително отнасяне) и чл. 14 (забрана на дискриминацията) от Конвенцията, жалбоподателят се оплаква, че властите не са провели ефективно разследване относно твърдените расистки подбуди за нападението

² Ще влезе в сила при условията на чл. 43 и чл. 44 от Конвенцията

му. Той също така твърди, че липсата на разследване се дължи на предразсъдъците на властите.

Правото Съдът е посочил, че е разглеждал по чл. 3 от Конвенцията дори случаи, в които жалбоподателите не са претърпели физическо нараняване. По настоящето дело Съдът е приел, че оплакванията попадат в обхвата на чл. 3, макар и самите физически наранявания на жалбоподателя да не са били сериозни, защото ако са извършени поради расистки подбуди това само по себе си накърнява човешкото достойнство.

Съдът е отбелязал, че когато се разследват инциденти, в основата на които има съмнение, че стоят расистки подбуди, компетентните органи имат допълнително задължение да предприемат всички необходими мерки, за да разкрият дали такива подбуди са изиграли роля в събитията. Задължението на властите да проучат дали има връзка между акта на насилие и предполагаеми расистки нагласи е част от отговорността на държавата по чл. 14 във връзка с чл. 3 от Конвенцията, а също така представлява един от аспектите на процесуалните задължения на държавата по чл. 3 от Конвенцията.

Съдът е отбелязал, че българските власти са изпълнили задължението си по Международната конвенция за премахване на всички форми на расова дискриминация тъй като чл. 162 от НК осигурява достатъчно ефективна защита срещу престъпления, свързани с насилие на расова основа.

На следващо място Съдът е разгледал дали в настоящия случай е спазено задължението за ефективно разследване. Той е отбелязал, че цялото разследване на прокуратурата е било единствено в посока да се установи коя от двете групи е започнала сбиването. Нито свидетелят на сбиването е бил разпитан за репликите, които би могъл да чуе, нито на самите нападатели са били задавани въпроси относно евентуалната им расистка мотивация, въпреки твърдението на жалбоподателя, че нападението му е било по расистки подбуди.

Поради изложеното Съдът е счел, че с оглед на конкретните твърдения на жалбоподателя е имало достатъчно обстоятелства, сочещи на насилие, извършено по расистки подбуди. Ето защо Съдът е достигнал до извода, че властите не са изпълнили задължението си да вземат всички необходими мерки, за да установят наличието на расистки мотиви при осъщественото насилие. Поради това Съдът е установил нарушение на чл. 3 в неговия процесуален аспект самостоятелно, както и във връзка с чл. 14 от Конвенцията.

Съдът обаче не е констатирал нарушение във връзка с оплакването на жалбоподателя, че неефективността на разследването от страна на самите власти се дължи на расистки подбуди.

На жалбоподателя е присъдено обезщетение за неимуществени вреди в размер на 4000 евро.

Практика, на която се е позовавал Съдът:

El Masri c. "l'ex-République yougoslave de Macédoine" [GC], № 39630/09
Labita c. Italie [GC], № 26772/95
Tyrer c. Royaume-Uni, 25 avril 1978
Đorđević c. Croatie, no 41526/10
Gäfgen c. Allemagne [GC], № 22978/05
Kurt c. Turquie, 25 mai 1998
Asiatiques d'Afrique orientale c. Royaume Uni, № 4403/70
Asiatiques d'Afrique orientale c. Royaume Uni, № 4403/70
A. c. Royaume-Uni, 23 septembre 1998
Z. et autres c. Royaume-Uni [GC], № 29392/95
M. Ч. срещу България, № 39272/98
Николай Димитров срещу България, № 72663/01
Сеидова и др. срещу България, № 310/04
Начова и др. срещу България, № 43577/98 и 43579/98
Васил Петров срещу България, № 57883/00
Бисер Костов срещу България, № 32662/06

„Стоев и други срещу България“

жалба № 41717/09

Решение от 11 март 2014 г.

Нарушение на чл. 3 от Конвенцията

Жалбоподателите повдигат оплакване за неефективност на проведеното наказателно производство за престъпленията, от които са пострадали. Съдът е намерил нарушение на чл. 3 от Конвенцията в неговия процесуален аспект поради липсата на дължимо усърдие от страна на компетентните органи за преодоляване на пречките при провеждането на разследване и продължителността на наказателното производство, довела до прекратяването му по давност.

**Фактите и
оплакванията**

На 5 декември 2000 г., докато четиримата жалбоподатели са на риболов, те са нападнати от въоръжена охрана на един парк. Нанесени са им телесни повреди, екипировката им е открадната и са заплашени, че ще бъдат убити. На един от жалбоподателите е счупена ръката, на друг е пробито тъпанчето на ухото, а останалите двама претърпяват по-леки увреждания. Впоследствие те подават жалба в полицията. През април 2001 г. е образувано предварително производство за закана за убийство, кражба и нанасяне на средна

телесна повреда. Поради различни причини (включително недостатъчно доказателства, липсата на свидетели и невъзможността за идентифициране на извършителите) производството неколкратно е спирано. През 2011 г. поради изтичане на абсолютната давност производството е прекратено.

Позовавайки се на чл. 6 § 1 (право на справедлив процес), чл. 13 (право на ефективно средство за защита), жалбоподателите се оплакват от продължителността на производството и неефективността на образуваното наказателно производство.

Правото Съдът е приел, че с оглед сериозността на причинените увреждания оплакванията на жалбоподателите попадат в приложното поле на чл. 3 (забрана на изтезанията и нечовешкото или унижително отношение) от Конвенцията. Поради това за властите е възникнало задължение за провеждане на ефективно и задълбочено разследване на събитията.

Съдът отбелязва, че компетентните органи са образували наказателно производство и са извършени редица действия по разследването, но разследването е било забавено още в началото. Освен това производството няколкократно е спирано, но властите не са предприели необходимите действия за да издирят отсъстващия свидетел или да установят извършителите. Съдът също така е отбелязал, че макар още в началото на производството двама от извършителите да са били разпознати от пострадалите, досъдебното производство е било водено срещу неизвестни извършители.

В обобщение, предвид липсата на усърдие от компетентните органи и продължителността на производството, което е довело до прекратяването му поради изтекла погасителна давност, Съдът е намерил нарушение на чл. 3 от Конвенцията в неговия процесуален аспект. На жалбоподателите е присъдено обезщетение за неимуществени вреди – по 3500 евро на първите двама жалбоподателите, и по 2000 евро на третия и четвъртия жалбоподател, както и 1128 евро за разходи и разноски.

Практика, на която се е позовавал Съдът:

A. c. Royaume-Uni, 23 septembre 1998

Šečić c. Croatie, no 40116/02

M.Ч. срещу България, № 39272/98

Labita c. Italy [GC], № 26772/95

Николай Димитров срещу България, № 72663/01

Бисер Костов срещу България , № 32662/06